

Değirmen

Sabahattin Ali

Sabahattin Ali

DEĞİRMEN

ISBN 978-625-94658-2-1

© 2024, TALEP YAYINCILIK

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Talep Yayıncılık Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

I. Baskı: Haziran 2024, Ankara

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 71685
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33
Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 990 10 15
İnternet: www.talepyayincilik.com
E-ileti: info@talepyayincilik.com
WhatsApp Hattı: 0501 043 69 30

Sabahattin Ali

(25 Şubat 1907, Gümölcine-2 Nisan 1948, Kırklareli)

İstanbul İlköğretmen Okulu'nu bitiren Sabahattin Ali, Yozgat'ta bir yıl öğretmenlikten sonra, 1928 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nca Almanya'ya gönderildi. 1930'da döndükten sonra Aydın, Konya ve Ankara ortaokullarında Almanca öğretmenliği, Milli Eğitim Bakanlığı Yayın Müdürlüğü'nde memurluk ve Devlet Konservatuvarı'nda dramaturgluk yaptı. 1945'te Bakanlık emrine alındı, İstanbul'da *Markopaşa* adlı mizah gazetesini çıkardı. 1948'de bir yazısı yüzünden tutuklandı, üç ay kadar hapis yattı. Sürekli izlendiği için yurt dışına kaçmak istedi, ancak Kırklareli dolaylarında öldürüldü. İlk yazıları Balıkesir'de *Irmak* dergisinde çıkan (1925/26) Sabahattin Ali, 1930'lu yıllarda öyküye gerçekçi ve yeni bir soluk getirdi. Öykü kitapları: *Değirmen* (1935), *Kağnı* (1936), *Ses* (1937), *Yeni Dünya* (1943), *Sırça Köşk* (1947). Halk şii-rinden esinlenerek yazdığı şiirlerini *Dağlar ve Rüzgâr*'da topladı (1934). *Kuyucaklı Yusuf* (1937), *İçimizdeki Şeytan* (1940), *Kürk Mantolu Madonna* (1943), adlı romanlarında, okurların gerçekliği daha derinden algılamasını sağladı. Sağlığında yayımlanmış dokuz kitabına, *Varlık* dergisinde tefrika edilen *Esirler* (1936) oyunu da eklenince on kitabı, yedi ciltlik bir külliyat halinde Varlık Yayın-ları arasında tekrar basıldı (1965/66). *Bütün Eserleri* önce Bilgi Yayınevi'nde, sonra Cem Yayınevi'nde yeniden basıldı. Öyküleri 1997'de YKY'de *Bütün Öyküleri* adı altında bir araya getirildi. *Kürk Mantolu Madonna* (1998), *Markopaşa Yazıları ve Ötekiler* (1998), *İçimizdeki Şeytan* (1998), *Kuyucaklı Yusuf'un* (1999), yeniden basımları yapılırken *Bütün Şiirleri* 1999'da yayımlandı. Bütün Romanları'nın eleştirel basımı ise Ocak 2004'te Delta dizisinden çıktı. Ayrıca Sa-bahattin Ali'nin yazdığı ve ona yazılan mektupların toplandığı ki-tap *Hep Genç Kalacağım* 2008'de külliyata eklenmiştir. 1997'de *Kuyucaklı Yusuf* (*Youssef le Taciturne*), 2007'de *Kürk Mantolu Madonna* (*La Madone au manteau de Fourrure*), 2008'de *İçimizdeki Şeytan* (*Le Diable qui est en nous*) Éditions du Rocher tarafından yayımlanmış-tır. Sindlinger-Burchartz 1991'de *Kağnı'yı* (*Ochsenkarren*); Unions-verlag 2007'de *İçimizdeki Şeytan'ı* (*Der Dämon in uns*); Dörlemann da 2008'de *Kürk Mantolu Madonna'yı* (*Die Madonna im Pelz-mantel*), Penguin de 2016'da (*Madonna in a Fur Coat*) *Kürk Mantolu Madonna'yı* yayımlamıştır.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ KISIM

- Değirmen ▪ 2
Kurtarılmayan Şaheser ▪ 15
Kırlangıçlar ▪ 31
Viyolonsel ▪ 36
Birdenbire Sönen Kandilin Hikâyesi ▪ 48

İKİNCİ KISIM

- Bir Delikanlının Hikâyesi ▪ 62
Bir Gemici Hikâyesi ▪ 72
Bir Orman Hikâyesi ▪ 78
Kazlar ▪ 85
Bir Firar ▪ 90
Kanal ▪ 94
Candarma Bekir ▪ 99
Sarhoş ▪ 105

ÜÇÜNCÜ KISIM

- Bir Cinayetin Sebebi ▪ 110
Bir Siyah Fanila İçin ▪ 117
Komik-i Şehir ▪ 125

Birinci Kısım

Değirmen

Hiç sen bir su değirmeninin içini dolaştın mı adaşım?

Görülecek şeydir o... Yamulmuş duvarlar, tavana yakın ufacak pencereler ve kaim kalasların üstünde simsiyah bir çatı... Sonra bir sürü çarklar, kocaman taşlar, miller, sıçraya sıçraya dönen tozlu kayışlar... Ve bir köşede birbiri üstüne yığılmış buğday, mısır, çavdar, her çeşitten ekin çuvalları. Karşıda beyaz torbalara doldurulmuş unlar...

Taşların yanında, duman halinde, sıcak ve ince zerrelere uçuşur. Halbuki döşemedeki küçük kapağı kaldırıncaya aşağıdan doğru sis halinde soğuk su damlaları insanın yüzüne yayılır...

Ya o seslere ne dersin adaşım, her köşeden ayrı ayrı makamlarda çıkıp da kulağa hep birlikte kocaman bir dalga halinde dolan seslere? Yukarıdaki tahta oluktan inen sular, kavak ağaçlarında esen kış rüzgârı gibi uğuldar, taşların kâh yükselen, kâh alçalan ağırlıklı sesleri kayışların tokat gibi şaklayışına karışır... Ve mütemadiyen dönen tahtadan çarklar gıcırda, gıcırda...

Ben çok eskiden böyle bir değirmen görmüştüm adaşım, ama bir daha görmek istemem.

* * *

Sen aşkın ne olduğunu bilir misin adaşım, sen hiç sevdin mi?

Çook desene! Sevgilin güzel miydi bari? Belki de seni seviyordu... Ve onu herhalde çok kucakladın... Geceleri buluşur ve öperdin değil mi? Bir kadını öpmek hoş şeydir, hele adam genç olursa...

Yahut sevgilin seni sevmiyordu... O zaman ne yaptın? Geceleri ağladın mı? Ona sararmış yüzünü göstermek için geçe-

ceği yolda bekledin, ona uzun ve acındırıcı mektuplar yazdın değil mi?

Fakat herhalde ikinci bir aşka atlamak, senin için o kadar güç olmamıştır. İnsan evvela kendi kendisinden utanır gibi olur ama bilir misin, bizim en büyük maharetimiz nefsimizden beraat kararı almaktır. Vicdan azabı dedikleri şey, ancak bir hafta sürer. Ondan sonra en aşağılık katil bile yaptığı iş için kâfi mazeretler tedarik etmiştir.

Ha, sonra bir üçüncü, bir dördüncüyü sevdin ve bu böyle gidiyor.

Peki ama, bu sevmek midir be adaşım, bir kadını öpmek, onu istemek sevmek midir?

Çırçıplak soyunarak şehrin sokaklarında koşabiliyor musun?

Bir bıçak alarak kolundaki ve bacağındaki adalelere saplamak ve böylece bir nehre atılarak yüzmek elinden geliyor mu?

Bir şehrin adamlarını öldürmek cesareti sende var mı? Bir minareye çıkararak bütün dünyaya işittirecek kadar kuvvetle bağırabilir misin?

Aşk sana bunları yaptırabilir mi? İşte o zaman sana seviyorsun derim...

Sen sevgiline ne verebilirsin sanki? Kalbini mi? Pekâlâ, ikincisine? Gene mi o? Üçüncü ve dördüncüye de mi o? Atma be adaşım, kaç tane kalbin var senin? Hem biliyor musun, bu aptalca bir laftır: Kalbin olduğu yerde duruyor ve sen onu fi-lana veya falana veriyorsun... Göğsünü yararak o eti oradan çıkarır ve sevgilinin önüne atarsan o zaman kalbini vermiş olursun...

Siz sevemezsiniz adaşım, siz şehirde yaşayanlar ve köyde yaşayanlar; siz, birisine itaat eden ve birisine emredenler; siz, birisinden korkan ve birisini tehdit edenler... Siz sevemezsiniz.